

*Ivan Vukčević**

Svaka informacija je vrijedna – zato se i plaća

U Crnoj Gori tiskaju se četvore dnevne novine – *Vijesti, Pobjeda, Dan* i *Republika*. Prema uređivačkoj politici svake od navedenih novina razlikuju se na svoj način. Gledano općenito, na naslovnicaama svih novina uvijek su najave i obavijesti o unutarnjoj politici i crnoj kronici.

Nakon stjecanja neovisnosti Crne Gore, vijesti i zbivanja iz Srbije, javlja se o svjetskim događajima – a to možda i nije najbolje rješenje jer postoje i stranice koje objavljuju vijesti iz regije. Vijesti iz svijeta najčešće ”dolaze” sa stranih portala ili iz domaćih agencija. Crnogorsko medijsko tržište je malo i siromašno da bi imao dopisnike u cijelom svijetu, ali i novac da ih šalje na mjesta aktualnih događaja. Drugi primjeri su ”Pjesma Eurovizije” i sportski događaji.

U određenome razdoblju u kojem su se provodila istraživanja, sve dnevne novine uglavnom su pratile zbivanja iz svijeta, tj. događaje u susjednim državama ili zbivanja koja najviše utječu na unutrašnju politiku države. Sada uzimamo najviše aktualnosti iz zemalja svijeta i objavljujemo ih s aktivnim zbivanjima u Srbiji pa time ispunimo rubrike o vijestima iz svijeta u svim dnevnim novinama. U biti, veća i temeljita razmišljanja o odabiru vijesti koja će imati prednost na stranici, ili popularno ”koja će tekst otvoriti stranicu”, ne postoje. Ako nema posebnih informacija koje se tiču Srbije, njezine unutarnje politike i društva, čitat će se o aktualnim izborima u Francuskoj, prosvjedima u Turskoj, požaru u Grčkoj i tome slično. Već je rečeno da su izvori najčešće svjetski portali velikih medijskih kuća i domaće agencije, npr. Mina i Beta.

Dnevni tisak dostupan je svim stanovnicima Crne Gore. Ali, što je s onima koji se koriste internetom? Vrijedi li i ovdje pravilo – svaka informacija je vrijedna – pa se zato i plaća.

* Autor je student Sveučilišta u Podgorici

Naime, donedavno u Crnoj Gori nije postojao nijedan informativni internetski portal koji bi bio dostupan korisnicima 24 sata na dan. U ovome slučaju izuzimamo i internetsku stranicu radija Antena M, koji svakako treba spomenuti, ali o tome ćemo reći nešto više u nastavku teksta.

Dnevne novine posjeduju svoje internetske prezentacije, na kojima možete pročitati glavne naslove – ali ne i opciju ”detaljnije”. Ako niste korisnik koji svaki mjesec uplaćuje određenu svotu na račun lista, ne preostaje vam ništa drugo nego da kupite tiskani primjerak ili da se zadovoljite naslovima. Ovi takozvani portali dnevnika *Vijesti*, *Pobjeda*, *Republika* i *Dan* nisu ništa drugo, osim zbirka aktualnih naslova bez teksta – a s određenim novčanim prilogom doznat ćete više.

Strani internetski portali, koji su većinom dostupni svim stanovnicima svijeta, razlikuju se po logičnom algoritmu razvrstavanja vijesti na skali najvažnije – manje važne. Recimo, da će britanska ”verzija” Times OnLine portala kao glavnu vijesti objaviti otmicu djevojčice iz Britanije koja se dogodila u Portugalu. Američka verzija istog ili nekog drugog portala će kao glavnu vijest imati posjet kraljice Elizabete predsjedniku Georgeu Bushu. Lako se može zaključiti da svaki medij kao prioritet postavlja svoju zemlju i domoljubne vijesti koje se tiču unutrašnjeg uređenja stavlja kao ”headline”. Naravno, takav je i slučaj s Crnom Gorom, što se ne može osuditi niti nazvati većim utjecajem globalnih medija, nego je to jednostavno nepisano uređivačko pravilo (ovdašnjih?) medija.

Nedavno je u Crnoj Gori rekonstruiran internetski portal Cafe del Montenegro, koji je prije nudio samo nekvalitetne vijesti iz zabave, koje su najčešće bile prenesene iz dnevnog tiska. Danas se taj portal bavi analitičkim pregledima događaja s područja politike, društvenih zbivanja i svijeta, a građanima je internet besplatno dostupan 24 sata.

Situacija se u crnogorskom medijskom prostoru brzo mijenja. Najtiražniji dnevni list ubrzo nakon referenduma mijenja političku stranku kojoj je sklon, pa bez većeg objašnjenja javnosti mijenja svoje stajalište s pozicije u opoziciju. Danas se nekoliko skandala povezuje za taj dnevni list. Urednik pretučen, izvršni direktor dao ostavku, strateški i finansijski partner iz Njemačke ih napušta. Čeka se novi preokret.

U Crnoj Gori postoji malo novina, što nije slučaj s radijskim postajama. Više od 15 emitera na području glavnoga grada sačinjava golemu mrežnu konkurenciju u borbi za slušanost. Vrlo je malo radijskih

postaja koje imaju informativni program. Mnoge su komercijalno-zabavnog karaktera. Radio Antena M, prvi neovisni radio u Crnoj Gori, prednjači u informativnom programu. Na internetu možete besplatno pristupiti informacijama koje su aktualne toga dana, a također se svaki sat emitiraju vijesti i prenosi program radija Slobodna Europa, pa se ta postaja (osim glazbeno-komercijalnog programa) postavlja na prvo mjesto u Crnoj Gori. Mnogi drugi mediji u svojim dnevnicima objavljuju vijesti koje preuzimaju od njih i kao izvor navode Antenu M. Ostale radijske postaje, gotovo i ne zanima da osim voditelja-zabavljača, zaposle i informativne urednike. Dovoljan je user name i password za jednu od spomenutih agencija i vijesti kako su tamo posložene, bit će poslane u eter. Često radijske postaje u jutarnjem programu pregledaju dnevne novine, iz kojih izdvajaju najvažnije naslove.

Možemo zaključiti da globalni mediji ne utječu toliko na tisak, internet i radijske postaje, koliko to čini unutrašnja politika države. Sjetimo se ukidanja informativnog programa TV Pink Montenegro, kada je za vrijeme referenduma uredništvo iskazivalo simpatije jednoj opciji, što je izazvalo oštre kritike i reakcije (političke) javnosti. Zbog toga je informativni program bio ukinut. Mali broj dnevnih novina opet je prezasio tržište, a još više radijskih postaja natječe se tko će pustiti goru glazbu u sklopu jutarnjeg programa. Potencijal postoji, samo ga treba iskoristiti.

